

Nhà *ăn* cho Em

- Đen ft. PiaLinh -

**BÀI 1:
TRUYỆN NGẮN**

ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

Gió lạnh đầu mùa

Thạch Lam

I. Đọc- Tìm hiểu chung

1. Đọc- chú thích

a. Đọc

BẢNG KIỂM KỸ NĂNG ĐỌC	ĐẠT	CHƯA ĐẠT
Đọc to, rõ ràng, trôi chảy		
Đọc đúng, không thêm từ, bớt từ.		
Tốc độ, âm lượng đọc phù hợp.		
Giọng đọc diễn cảm, thể hiện được cảm xúc của nhân vật.		

1. Đọc- chú thích

b. Chú thích

- **Hỏa lò:** lò than nhỏ để đun nấu hoặc để sưởi ấm

- **Vỉ buồm:** tấm cói đan dùng để đậy hoặc lót rổ, thúng.

1. Đọc- chú thích

b. Chú thích

- **Âu đồng:** đồ dùng có miệng rộng, thành hơi phình ra, thường để đựng trầu cau, làm bằng đồng

2. Tìm hiểu chung

Nhiệm vụ 1:

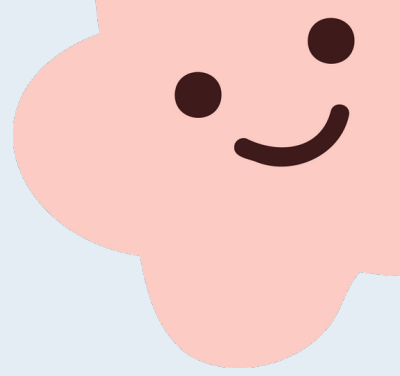
Nêu những hiểu biết về tác giả Thạch Lam

Hoạt động cá nhân

Nhiệm vụ 2:

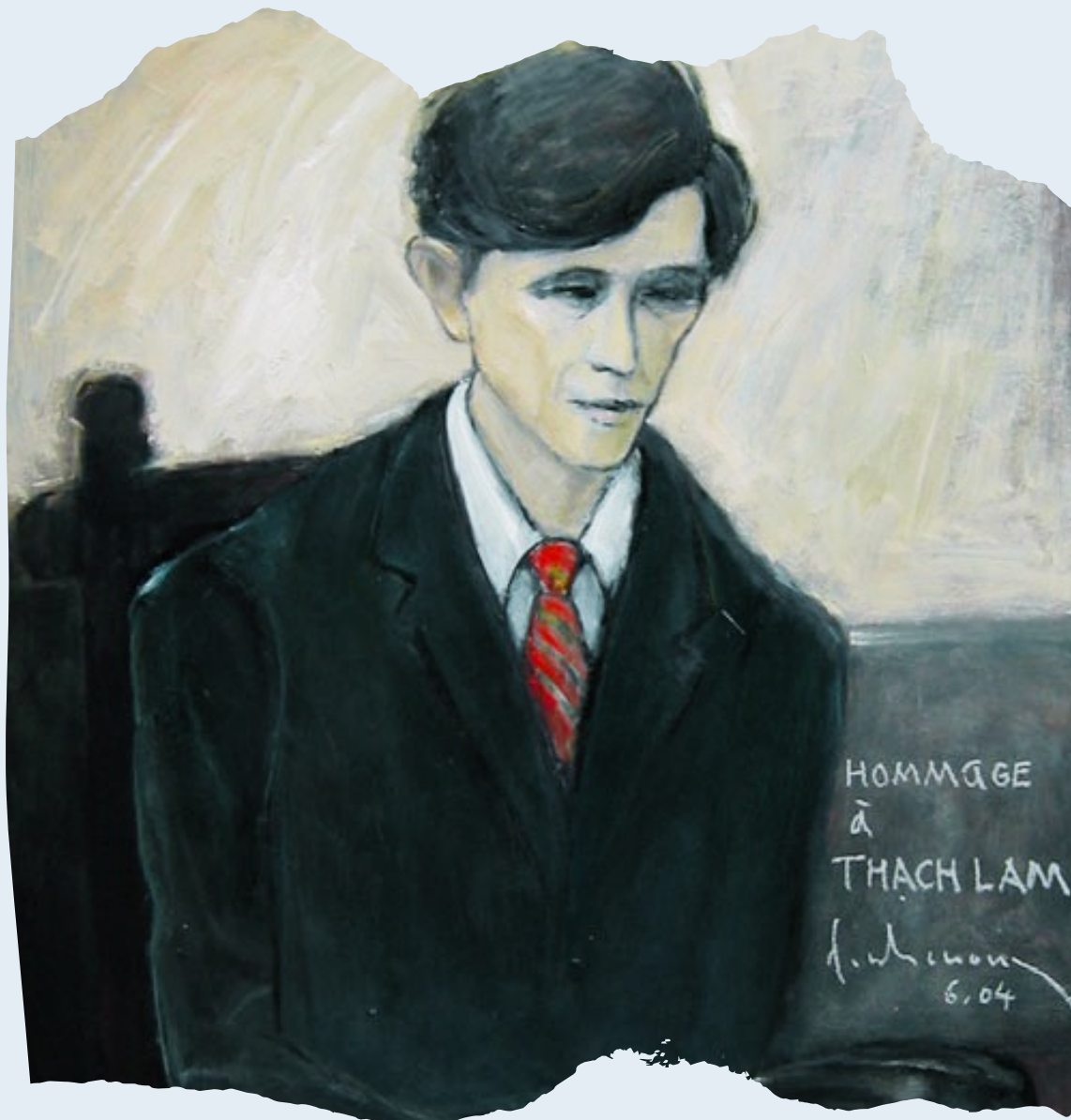
Xác định xuất xứ, thể loại, ngôi kể, PTBĐ, nhân vật, bố cục, tóm tắt

Thảo luận theo cặp

2. Tìm hiểu chung

a. Tác giả

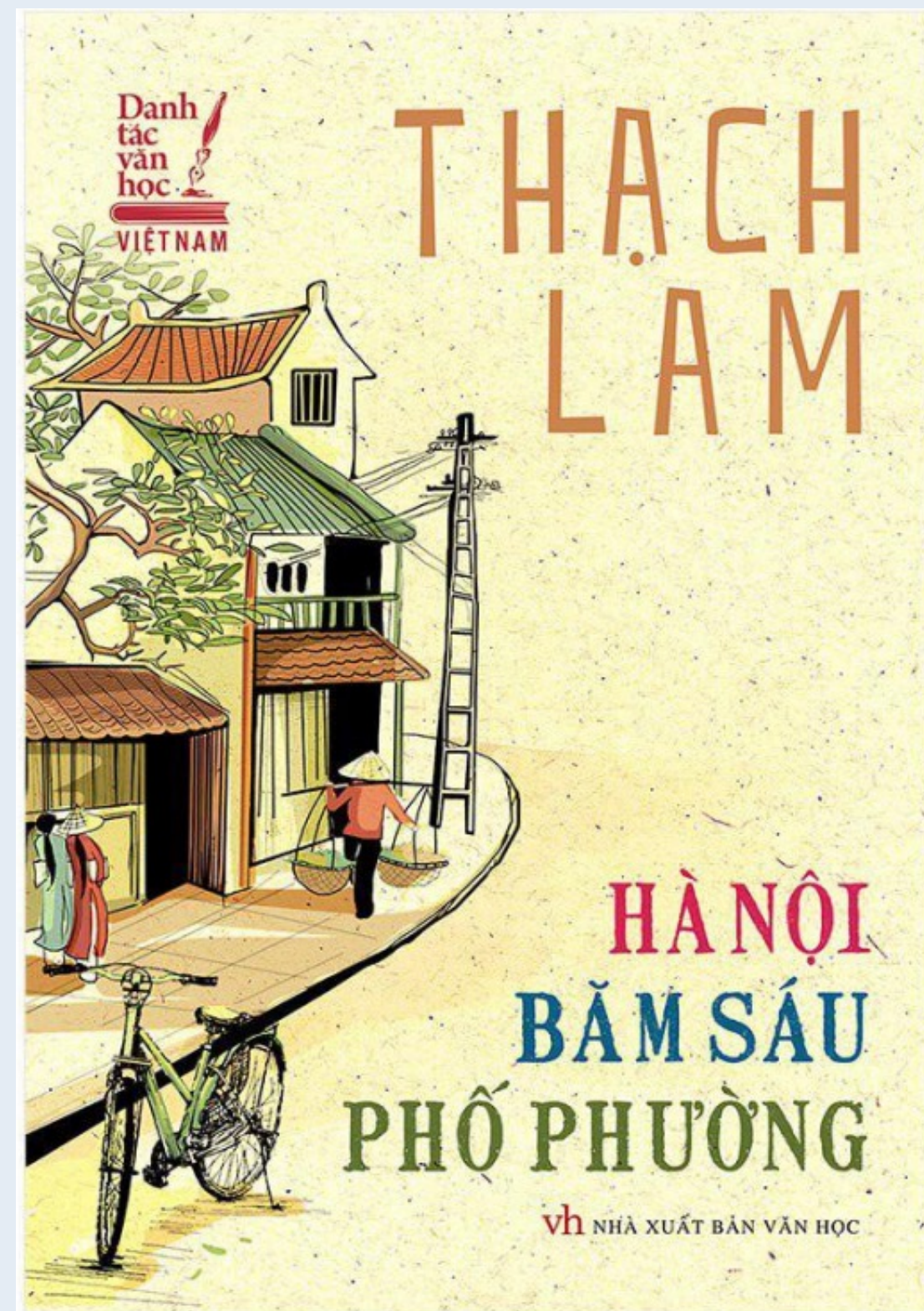
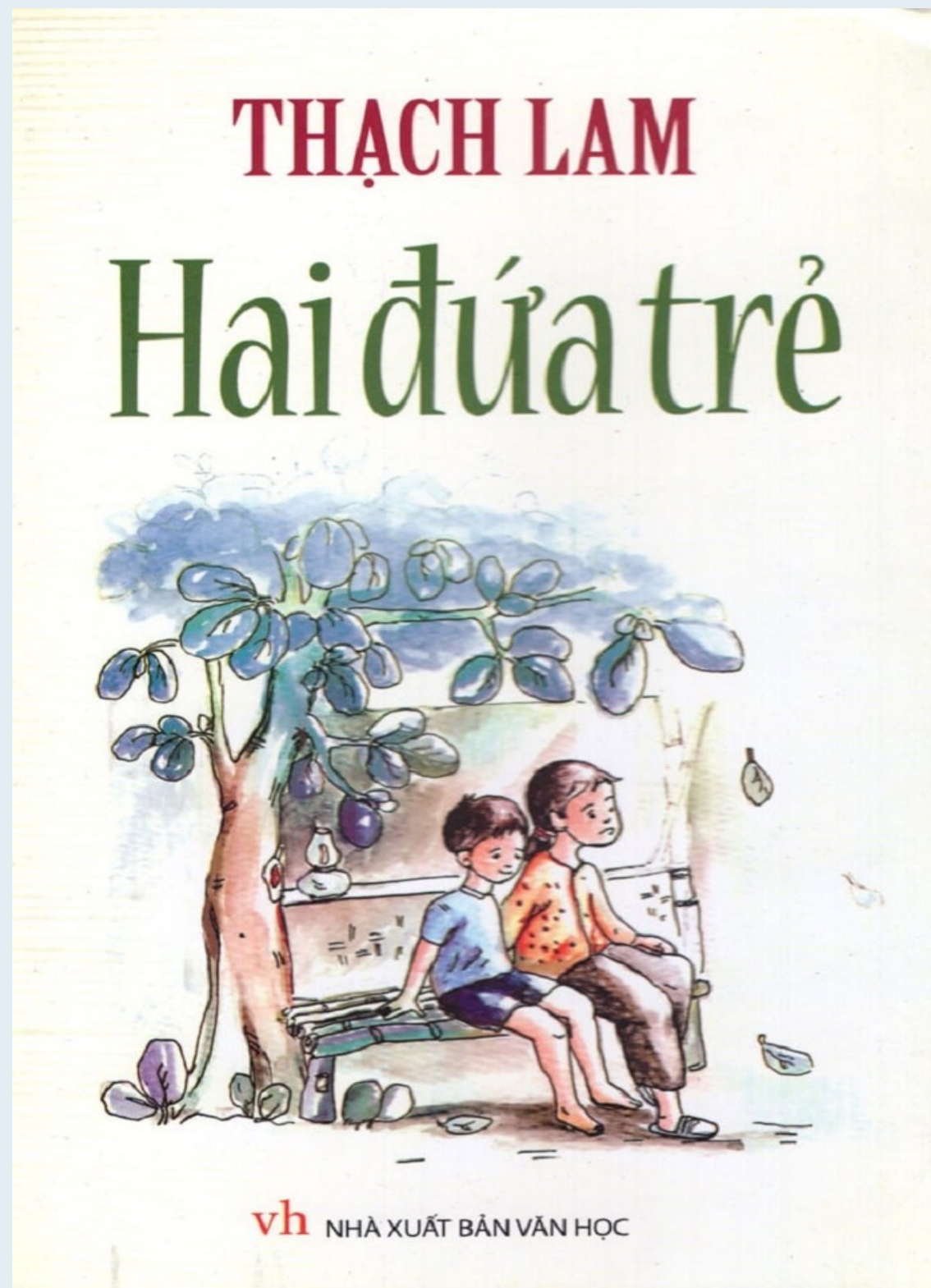
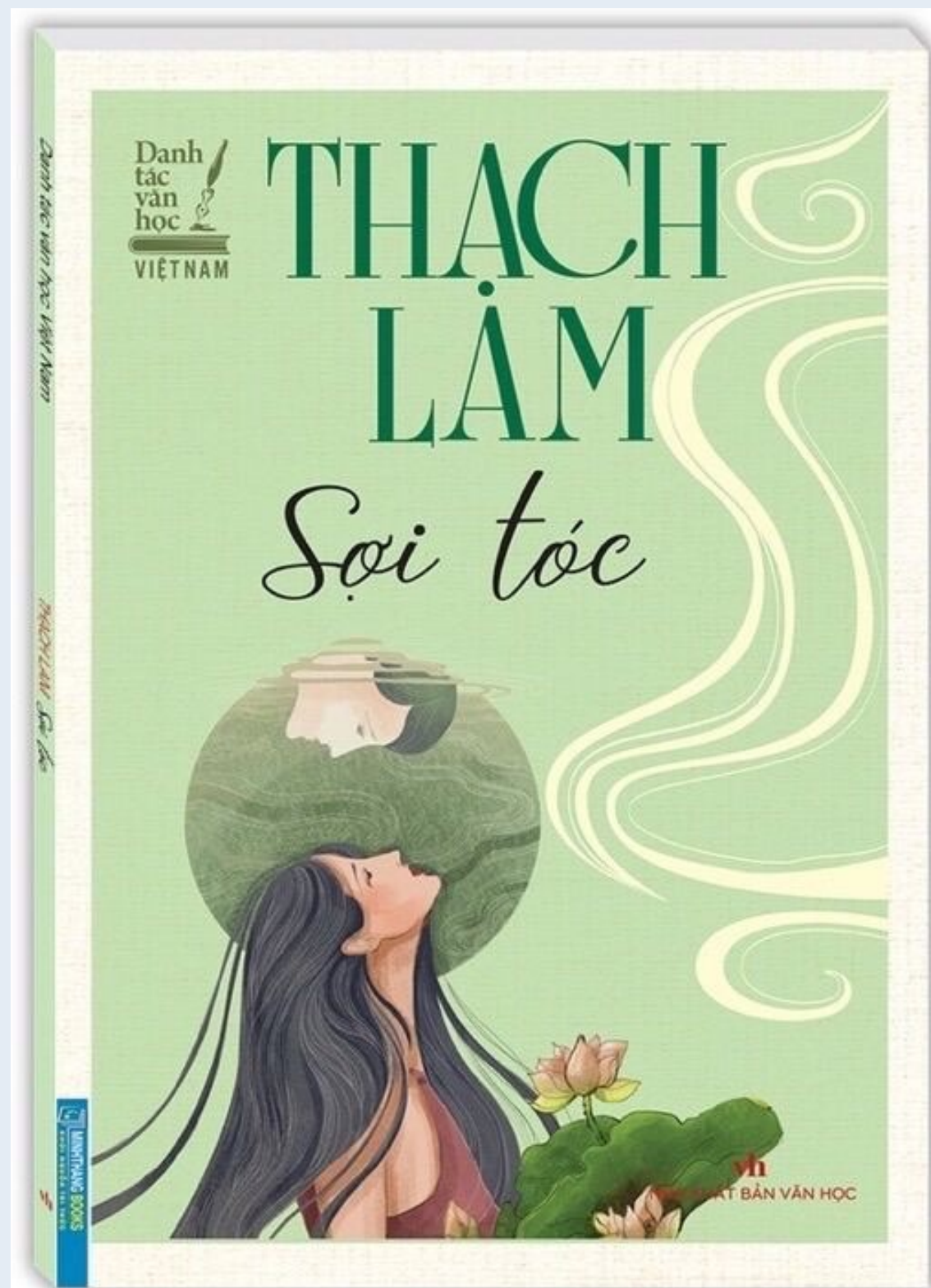

Thạch Lam
(1910-1942)

- **Tên khai sinh:** Nguyễn Tường Vinh.
- **Quê :** Hà Nội, thuở nhỏ sống ở quê ngoại (Hải Dương)
- **Sở trường:** truyện ngắn, tùy bút...
- **Phong cách sáng tác:**
 - + Giàu cảm xúc, lời văn bình dị, đậm chất thơ
 - + Yêu thương, trân trọng đối với thiên nhiên, con người, cuộc sống.

MỘT SỐ SÁNG TÁC TIÊU BIỂU

2. Tìm hiểu chung

b. Tác phẩm

- **Xuất xứ:** In trong tập “Gió đầu mùa”, NXB Văn nghệ thành phố Hồ Chí Minh 1994
- **Thể loại:** Truyện ngắn
- **Ngôi kể:** Ngôi thứ 3
- **PTBĐ:** Tự sự, kết hợp miêu tả, biểu cảm

2. Tìm hiểu chung

b. Tác phẩm

● Nhân vật

Chị em Sơn và Lan
Hiên

Mẹ Sơn

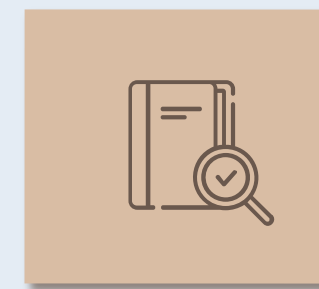
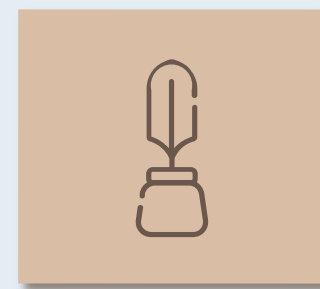
Mẹ Hiên

2. Tìm hiểu chung

b. Tác phẩm

● **Bố cục**

Phần 1: *Từ đầu...thôi,
con đi chơi*

→ **Sự thay đổi của
cảnh vật và con người
khi thời tiết chuyển
lạnh.**

Phần 2: *Tiếp...ấm áp
vui vui*

→ **Sơn và Lan ra
ngoài chơi với các
bạn nhỏ ngoài chợ
và quyết định cho
Hiên cái áo.**

Phần 3: *còn lại*

→ **Thái độ và cách ứng
xử của mọi người khi
phát hiện hành động
cho áo của Sơn.**

2. Tìm hiểu chung

b. Tác phẩm

● **Cốt truyện (Sự kiện chính)**

(a) Mẹ nhắc nhở hai chị em và ôm hai chị em vào lòng.

(b) Sơn và Lan thấy Hiên không có áo ấm mặc nên đã về nhà lấy chiếc áo bông cũ tặng Hiên.

(c) Sơn ngủ dậy, thấy thời tiết đã trở lạnh, cậu xúc động khi nghe mẹ và vú già nhắc tới em Duyên đã mất.

(d) Quay về, Sơn và Lan thấy mẹ Hiên mang áo sang trả, mẹ Sơn cho mẹ Hiên vay tiền mua áo cho con

(e) Lúc ăn cơm, nghe vú già nói, Sơn và Lan sợ bị mẹ mắng nên đi tìm Hiên đòi áo mà không gặp.

(f) Sơn được mẹ mặc cho quần áo ấm rồi cùng chị Lan ra chợ chơi cùng những đứa trẻ nghèo.

(c) Sơn ngủ dậy, thấy thời tiết đã trở lạnh, cậu xúc động khi nghe mẹ và vú già nhắc tới em Duyên đã mất.

(f) Sơn được mẹ mặc cho quần áo ấm rồi cùng chị Lan ra chợ chơi cùng những đứa trẻ nghèo.

(b) Sơn và Lan thấy Hiên không có áo ấm mặc nên đã về nhà lấy chiếc áo bông cũ tặng Hiên.

(e) Lúc ăn cơm, nghe vú già nói, Sơn và Lan sợ bị mẹ mắng nên đi tìm Hiên đòi áo mà không gặp.

(d) Quay về, Sơn và Lan thấy mẹ Hiên mang áo sang trả, mẹ Sơn cho mẹ Hiên vay tiền mua áo cho con

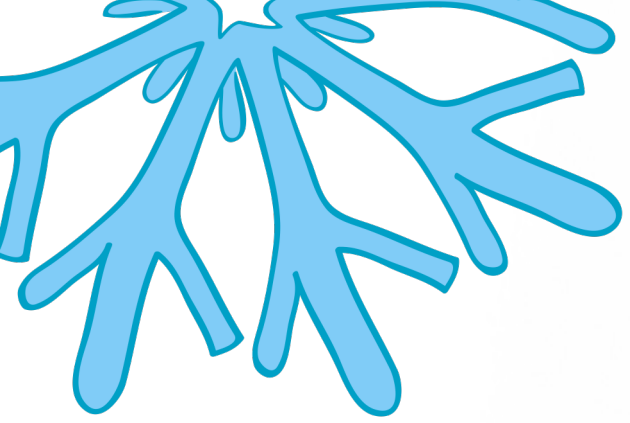
(a) Mẹ nhắc nhở hai chị em và ôm hai chị em vào lòng.

Xét về cốt truyện, văn bản *Gió lạnh đầu mùa* (Thạch Lam) và *Tôi đi học* (Thanh Tịnh) có điểm gì giống nhau?

- + Điều kể lại sự việc giản dị, gần gũi, đời thường.
- + Có những dòng cảm xúc, diễn biến tâm trạng khác nhau của nhân vật.

1. Bối cảnh của truyện

Những chi tiết nào trong truyện giúp em hình dung ra **bối cảnh** chị em Sơn cho chiếc áo bông? Bối cảnh ấy cho em biết điều gì về cuộc sống được miêu tả trong truyện?

1. Bối cảnh của truyện

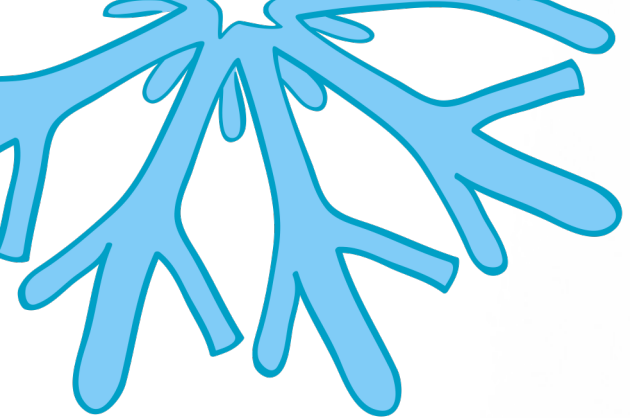
- **Thời gian:** Buổi sáng mùa đông rét mướt.

- **Không gian:** Khu xóm chợ nghèo.

- **Bọn trẻ:**

Mặc những bộ áo nâu bạc, đã rách và nhiều chỗ...môi tím lạt...da thịt thâm đi...run lên, hai hàm răng đập vào nhau.

→ **Cuộc sống của những đứa trẻ xóm chợ: nghèo khổ, bần hàn**

2. Nhân vật Sơn và Lan

a. Hoàn cảnh gia đình

- Gia đình có bà vú chăm sóc
- Cách xưng hô: *cô Duyên, cậu Sơn, mợ*
- Thức dậy trong chăn ấm, có hỏa lò
- Có quần áo đẹp, ấm áp
- Những người nghèo khổ mà Sơn quen biết vẫn vào vay mượn ở nhà Sơn

→ Gia đình trung lưu, có cuộc sống tương đối sung túc.

Nhóm _____

Lớp _____

Phiếu học tập

Tìm hiểu nhân vật Sơn và Lan

Khi chơi cùng các bạn trong khu chợ nghèo

Khi quyết định cho Hiên chiếc áo

Sau khi cho Hiên chiếc áo

Think-
Pair-
Share

b. Diễn biến tâm trạng của Sơn trước và sau khi cho chiếc áo

* Khi chơi cùng các bạn trong khu chợ nghèo

- Cùng đánh khăng, đánh đáo mỗi ngày.
- Thân mật chơi đùa, không tỏ ra kiêu kì hay khinh khỉnh .
- Quan sát quần áo của bọn trẻ.

➔ Hòa đồng, không phân biệt giàu nghèo, gia cấp, địa vị, tầng lớp. Biết quan sát, quan tâm tới những người xung quanh.

b. Diễn biến tâm trạng của Sơn trước và sau khi cho chiếc áo

* Khi quyết định cho Hiên chiếc áo

- Cái Hiên: co ro đứng bên cột quán, chỉ mặc manh áo rách tả tơi, hở cả lưng và tay

- Gọi Hiên lại chơi cùng.

- Hỏi thăm, quan tâm:

Sao áo rách thế?

Sao không bảo u may?

- Nhớ tới hoàn cảnh của nhà Hiên.

Sự quan tâm chân thành

→ Quyết định đem cho Hiên chiếc áo bông cũ.

→ Trong lòng cảm thấy “ấm áp, vui vui”

Hai chị em Sơn và Lan là người tốt bụng, giàu tình yêu thương và lòng nhân hậu. Biết quan tâm, chia sẻ với những hoàn cảnh khó khăn xung quanh mình.

b. Diễn biến tâm trạng của Sơn trước và sau khi cho chiếc áo

* Sau khi cho Hiên chiếc áo

- Tâm trạng:
- + Lo sợ mợ mắng.
- + Trách móc lẫn nhau.
- + Đi tìm Hiên đòi lại áo.
- + Lén về nhà.
- + Cúi đầu, nép sau lưng chị

Hành động hồn nhiên, ngây thơ, trong sáng

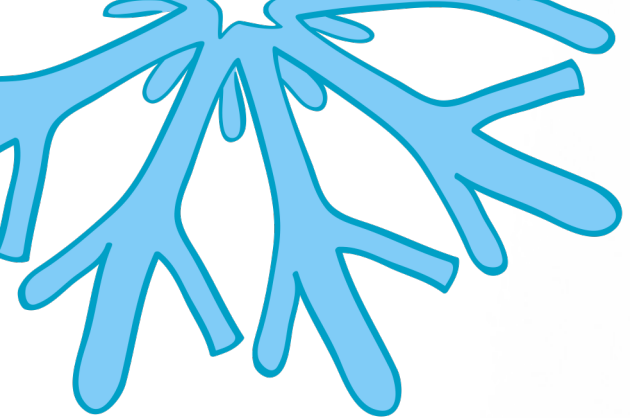
- Sơn là đứa trẻ ngoan, biết phân biệt đúng sai.
- Nghệ thuật miêu tả tâm lí nhân vật.

Có ý kiến cho rằng: Hành động đi đòi áo của Sơn và Lan làm cho người đọc mất thiện cảm đối với nhân vật. Em có đồng ý không? Vì sao?

Tranh tài hùng biện

3. Các nhân vật khác

a. Những đứa trẻ nghèo

- Cúc, Xuân, Tý, Túc: mặc bộ quần áo nâu bạc, vá nhiều chỗ, môi tím lại, da thịt thâm đi vì lạnh.
 - Cái Hiên: manh áo tả tơi, hở cả lưng và tay, đứng co ro.
- Những đứa trẻ nghèo khó, vất vả, đáng thương, bất hạnh.
- Vẫn giữ được nét trong sáng, hồn nhiên...

b. Hai người mẹ

* Mẹ của Hiên:

- Người mẹ nghèo khổ, mò cua bắt ốc, không đủ tiền may áo cho con.

- Cách ứng xử:

- Hành động: mang trả áo
- Lời nói: *Tôi biết cậu ở đây đùa, nên tôi phải vội vàng mang lại đây trả nợ.*
- Xung hô: *Tôi- cậu- nợ; bầm- cháu*

→ Người mẹ nghèo nhưng khéo léo, có lòng tự trọng, dạy con “đói cho sạch, rách cho thơm”.

b. Hai người mẹ

* **Mẹ của Sơn:**

- Giàu có, thuộc tầng lớp trung lưu.
- Cách ứng xử:

- *Với mẹ con Hiên:* hỏi han hoàn cảnh, cho vay 5 đồng để mẹ Hiên may áo cho con.

➔ **Nhân hậu, tế nhị**

- *Với các con:* không tự tiện lấy áo cho người khác mà phải xin phép, vui vì con biết chia sẻ, giúp đỡ người khác.

➔ **Vừa nghiêm khắc, vừa yêu thương**

Có người cho rằng, truyện *Gió lạnh đầu mùa* chỉ có ý nghĩa đơn giản là việc cho chiếc áo bông cũ. Em có đồng ý không? Vì sao? Theo em, truyện ngắn này có ý nghĩa như thế nào?

Tranh tài hùng biện

- **Cách chia sẻ yêu thương**

- Yêu thương trao đi có thể là vật chất, hoặc niềm vui tinh thần...nhưng cần thật lòng.
- Cách trao yêu thương cũng rất quan trọng, không để người nhận chạnh lòng

- **Cách đón nhận yêu thương**

- Đón nhận yêu thương với thái độ trân trọng, biết ơn tấm lòng người trao.
- Giữ gìn, nâng niu và có những thái độ, hành động phù hợp với món quà đó.

BÀI HỌC

VỀ CHO

VÀ NHẬN

III. Tổng kết

ce-ta
ere
affir
nterf
nothin
or de
no
ver
sides
a knot
oor Rat
ed
cam
e s
ed r
e d
he
d t
rim
sha
w

1. Nghệ thuật

- Cách kể chuyện nhẹ nhàng, tinh tế, theo dòng cảm xúc của nhân vật.
- Nhân vật được xây dựng qua nhiều phương diện như hành động, lời nói và tinh tế miêu tả tâm lí nhân vật
- Tình huống đặc sắc, có những chi tiết truyện giàu ý nghĩa.

2. Nội dung

- Khắc họa những con người nơi làng quê nghèo khó, có lòng tự trọng và những người có điều kiện sống tốt hơn biết yêu thương, sẻ chia.
- Đề cao tinh thần nhân văn, đồng cảm, sẻ chia giúp đỡ nhưng con người bất hạnh, thiệt thòi.

Vẻ đẹp của truyện Gió lạnh đầu mùa không chỉ hiện lên qua hình thức (câu chữ, hình ảnh,...) mà còn ở tình cảm trong sáng của những tấm lòng nhân hậu bao dung. Hãy viết đoạn văn (khoảng 10 – 12 câu) làm rõ nhận xét đó.

Truyện ngắn “Gió lạnh đầu mùa” của tác giả Thạch Lam là tác phẩm không chỉ mang vẻ đẹp hình thức mà còn mang vẻ đẹp về tình cảm trong sáng của những tấm lòng nhân hậu bao dung. Mở đầu câu chuyện ta thấy hình ảnh của gia đình Sơn hiện lên đủ đầy và ấm cúng. Thế nhưng trái ngược hoàn toàn với sự đủ đầy ấy lại là sự thiếu thốn của những đứa trẻ hàng xóm. Trong cái ngày lạnh bất ngờ ấy, lũ trẻ run rẩy trong những manh áo rét, đặc biệt là cái Hiên với chiếc áo rách tả tơi. Từng câu chữ được sử dụng trong tác phẩm đã góp phần tạo nên những hình ảnh rõ nét về nông thôn Việt Nam thế kỉ trước. Bên cạnh đó ta còn thấy được thông điệp nhân đạo mà tác giả gửi gắm qua hành động ấm áp của hai chị em Sơn. Tuy còn nhỏ nhưng hai chị Sơn đã biết động lòng trước những hoàn cảnh khó khăn, sẵn sàng cho đi mà không màng tới hậu quả. Đó cũng chính là chi tiết sáng giá làm nên sự ấm áp giữa người với người. Ngoài ra chi tiết người mẹ bao dung cho lỗi lầm của hai chị em cũng là một tình tiết đắt giá. Cách cư xử của người mẹ khi các con mắc lỗi cho thấy tấm lòng bao dung mà người mẹ dành cho những đứa con của mình. Truyện ngắn “Gió lạnh đầu mùa” là một bức tranh ấm áp tình người được vẽ lên bởi ngôn từ, hình ảnh và tấm lòng của nhà văn với con người.

Khi tỉnh dậy, nhân vật Sơn trong truyện “Gió lạnh đầu mùa” nhận thấy điều gì?

A. Mọi người đã ăn sáng cả rồi

B. Mọi người đã đi làm cả rồi

 C. Mọi người đã mặc áo rét cả rồi

D. Mọi người đang sưởi ấm bên bếp lửa

Dáng vẻ bề ngoài của Hiên trong truyện “Gió lạnh đầu mùa” được miêu tả như thế nào?

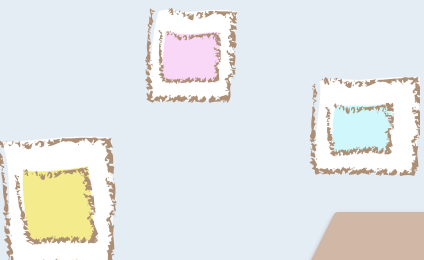
A. Mặc áo bông ấm, mới mua, rất đẹp.

★ B. Mặc có manh áo rách tả tơi, hở cả lưng và tay

C. Mặc áo bông có vài mảnh vá

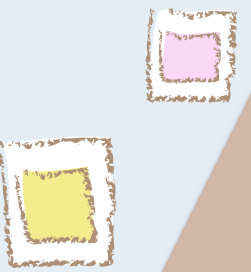
D. Mặc áo len đã cũ

**Khi nhìn thấy Hiên “mặc có manh áo rách”,
Sơn trong truyện “Gió lạnh đầu mùa” đã thì
thăm với chị Lan điều gì ?**

-
- A. Hay cho nó cái áo bông cũ, chị ạ.
 - B. Hay cho nó cái áo len cũ này, chị ạ
 - C. Hay cho nó cái khăn len cũ này, chị ạ
 - D. Hay cho nó đôi tất tay cũ này, chị ạ

Trong truyện “Gió lạnh đầu mùa” khi biết hai chị em Sơn cho Hiên chiếc áo bông cũ, mẹ của hai em đã thể hiện thái độ như thế nào ?

A. Rất tức giận, vì các con đã tự ý cho Hiên áo mà chưa xin phép mẹ

B. Rất buồn, vì các con đã làm trái lời mẹ dạy

 C. Âu yếm ôm hai chị em vào lòng và tự hào về các con biết yêu thương, chia sẻ.

D. Đánh mắng hai chị em vì dám cho một vật kỷ niệm thiêng liêng của gia đình

Phương án nào nêu đúng về nghĩa của từ “hanh” ?

- A. Thời tiết khô và hơi lạnh
- B. Thời tiết khô và có gió to
- C. Thời tiết mát mẻ và có mưa phùn
- D. Thời tiết mát mẻ, có lúc có mưa dông

Vì sao mẹ Sơn lại cho mẹ Hiền vay tiền mà không cho áo ?

- A. Vì mẹ Sơn không muốn giúp đỡ người khác
- B. Vì mẹ Sơn muốn lấy lại số tiền cho vay
- C. Vì mẹ Sơn rất quý chiếc áo là kỷ vật của em Duyên
- D. Vì mẹ Sơn muốn giữ chiếc áo là kỷ vật của em Duyên và vẫn muốn giúp đỡ mẹ Hiền

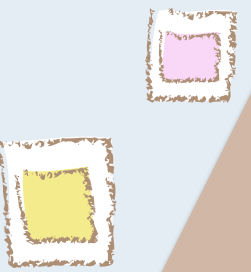
Vì sao mẹ Hiên lại trả lại chiếc áo?

A. Vì mẹ Hiên chê áo xấu

B. Vì Sơn đòi lại áo

C. Vì mẹ Hiên biết đó là kỷ vật của bé Duyên

 D. Vì mẹ Hiên nghèo nhưng có lòng tự trọng, biết mẹ Sơn chưa có sự đồng ý

Vì sao những đứa trẻ nghèo không dám lại gần chơi với Sơn và Lan?

- A. Vì chúng không thích chơi với những người có điều kiện khá giả.
- B. Vì Sơn và Lan có thái độ khinh khỉnh
- C. Vì chúng ngại cái nghèo của mình, biết thân biết phận
- D. Cả A và B đều đúng